

MAGYAR POLGÁR

Előfizetési árak:

Egész évre 28 korona, fél évre 14 korona, negyed évre 7 kor. — egy hónapra 2 kor. 40 fill. — Egyes szám ára 10 fill. Megjelenik napoként. — az ünnepek kivételével.

Felolós szerkesztő:

HEGYESY VILMOS.

Kiadó és laptulajdonos:

AJTAI K. ALBERT.

Szerkesztőség: Farkas-utca 8.

Hirdetések □ cm.-ként 10 fillér, nyílttér petit sora 40 fillér
Kiadóhivatal: Deák Ferenc-utca 4. szan

A feketék és a vörösek.

Kolozsvár, febr. 25.

Még csak egy hét — és a tenger-hosszuságú politikai küzdelmek tehervonata megérkezik az utolsó állomásra. Ettől fogva új vonalon fogja folytatni útját. Sok, vagy kevés teherrel, illetőleg öröklött fogyatékkal-e és vajjon milyen vezetés mellett: ez most fog kitudódni az utolsó állomáson. És miután nem lehetünk próféták, nem is próbálkozunk jövőmondásokba bocsátkozni. Egyszerűen reméljük és várjuk a legjobbat.

De ha nem adatott is meg nekünk, hogy a jövőbe belepillantsunk, annál inkább módunkban áll, hogy a múltat szemügyre vegyük és átvizsgáljuk. Még nincs itt a mérlegkészítés ideje, mert az akták még nincsenek lezárva. Hanem szemlélődni, észlelődni mégis csak lehet a több, mint egy éves rendkívüli állapot egyes jelenségei felett.

Immár több, mint egy éve, hogy a magyar állam gépezete rosszul functionál. Két hónap múlva már az ex-lex is jubilálhatna, ha addig el nem temetnék. De így is elértük a világ recordot. Ezt csinálja utánunk a föld kerekességének bármelyik alkotmányos állama, ha alkotmányára olyan büszke és oly „féltékeny gonddal” őrzi, mint mi.

Hanem hagyjuk ezt a témát. Vessük inkább más jelenségekre figyelmünket. Első sorban is arra, hogy a lefolyt egy év alatt a nemzeti és nemzetietlen törek-

vések miképpen társultak, miképpen alakult kölcsön-viszonyuk és minő szerepet játszottak ma. Mert hiszen nincsen olyan együgyű ember, a ki ne tudná, hogy „nem mind arany, a mi fénylik”, — a ki ne tudná, hogy népies jelszavak alatt arisztokratikus irányzatok, nemzeti köpeny alatt nemzetietlen aspirációk is meghúzódhatnak.

Minden kétségen felül az, hogy a mostani állapotok közvetlen kiinduló pontját a közös hadügyi kormányzat az ujonczlétszám felemelésére vonatkozó törekvése képezte. A nagyobb veradók megadását a nemzet bizonyos feltételek mellett volt csak hajlandó teljesíteni. Ez egy általános nemzeti hangulat volt és abban a követelésben csucosodott ki, hogy a magyar nemzeti szellemnek nagyobb mértékben kell érvényesülnie jövőben a közös hadseregben, ennek magyar részében, mint eddig. Ezen általános kívánság mellett, a részletek tekintetében, t. i., hogy mily mértékben kell tehát hogy érvényesüljön a nemzeti szellem: eltérés volt és eltérés van a politikai pártok között. De jegyezzük meg jól: ez az eltérés politikai természetű, tehát a tényleges viszonyok között fenforgó czélszerűség által határozottatik.

Nincsen olyan igazán nemzeti jellemmel bíró politikai párt, mely az állam érdekeit, a nemzetnek féltve őrzött jövődjét ábrándképekért kockára tenné. Ha netalán a politikai érettség nem mondaná is meg nekik, de megmondja hazaszeretetőik, hogy „jobb ma egy veréb, mint holnap egy tuzok”. Ugy a hazasze-

retet, mint a politikai érettség egyaránt feltalálható az igazán nemzeti jellemmel bíró pártok között és épen ez az oka annak, hogy a képviselőház óriási többsége a békés kibontakozás útját keresi.

Miután nincs olyan épeszü ember, a ki a biztos jelent a kétes jövőért meg-gondolatlanul feláldozza: kérdésbe lehet tennünk, hogy mi lehet annak az oka, ha egy pár kisebb töredék a holnapi tuzokot tüzi zászlajára és azzal hitegeti, kecsegteti a telhetetlen együgyűeket. Mint-hogy a hazafiság, a nemzeties jellem semmi esetre sem: épen azért az ellenkezőre kell gondolnunk. Ezeket a nemzeti frázisban utazó politikai vigéczeket a nemzet előhaladása, fejlődése, erősödése nem érinti. Ezek nekik vágyaik, öntudatos törekvéseiket nem képezik. Ezekről ők távol állanak.

A „nemzeti vívmányok” nekik csak egy frívól ürügy, hogy nemzetietlen, internációnális törekvéseiket, a melyek irányát „az üldözött katolikusok” tartalmatlan frázisa mutat meg, előmozdithassák. Csélt csak akkor érnek el, ha hazánk és nemzetünk biztos fejlődése — és pedig határozottan nemzeti irányban való fejlődése — felett féltékeny gonddal őrkdő szabadelvűséget megdönthetik. Minthogy pedig arra nincs erejük, hogy ezt a hatalmas, a magyar génuszban gyökerező szellemet nyílt sisakkal és nyílt csatamezőn megvívassák, épen azért „puskaporos összeesküvést” csinálnak. Az ország ereje, a nemzeti szabadelvűség fundamentuma: a parlament. A parlamen-

TÁRCZA.

Cseléd.

Irta: Gergely István.

— Négy órára parancsoltál. Itt vagyok, te édes!

És ezzel kezdet csókolt a feleségének Schneller bankár ur, egy gömbölyű kis ember, korrekt fekete ruhában és angolos oldalszakállal, a megtestesült előzékenységgel, jószág és korlátoltság.

— Azonnal! — szól az asszony és könynyeit visszafojtva, szobájába sietett. A kis fehér madonna az óriási fekete hajrengeteggel odaült az íróasztalhoz, fázékonyan összébb húzta az indiai chawlt és egyszerű bánattal sirt. Szereti az urát, de csak úgy, a mint a tisztán őrkre szereti azt az embert, ki vele az életet megismertette. Most látja az urán, hogy csalni, hogy hazudni is lehet. Pedig milyen jó ember, elvette feleségül őt, a szegény leányt, igazán merő szerelemből. És most, — oh de csunya az élet!

Az ablakhoz lépett.

Tavaszi enyhe napsugarak járták át a levegőt, lent a tér fái már apró zöld rügyekkel ékeskedtek. A szemben levő új épület zordon szürkesége még érezhetőbbé tette a tavasz ifjúságát, az új élet fényes napsugarát. A padokon kis gyermekek játszadoztak.

Istenem, helyesen tettem-e? — suttog az asszony. Most már mindegy! Nemsokára itt lesz.

A komorna most belépett a szobába és egy izléstelen, vörös aranysegélyű behajtott névjegyet adott át urnőjének. A mint az asszony megpillantotta a nevet, összeresztett és valami szelíd undorral nézett egy pillanatig maga elé.

— Bocssd be.

A következő pillanatban kitarult az ajtó és belépett valaki.

Suhogó selyemruhában, fején nagy tollaskalappal, a hírhedt orfeumi csillag, a vöröshajú pisze Marietta, a drabális delnő, kezében egy olesó bársonyridiküllal, melyből kilátszott a hajszító vas.

Szemét egy pillanatra alighanem elvakította a nagy tükörablakon át beszűrődő napvilág, mert a mint harezra készen körülnézett a szobában, nem ismerte meg mindjárt a ház urnőjét.

De mihelyest észrevette, egész magatartása megváltozott. És a bájos kis asszony valami komoly jóakarattal megszólalt:

— No, Maresa, hogy vagy?

És most a tollaskalap, selyemruha, bársonyridikül és ékszeres daczára odarohant a pisze lány, megragadta a bankárné fehér kezét és nagy meleg szeretettel kitör belőle az öröm.

— Kezét csókolom, édes Matild kisasasszony!

A tisztá asszony egy ideig ellentállás nélkül türe az ömlengő áradozást, azután pedig elvonta a kezét.

— Hát nem szolgálsz, Maresa?

— Nem én! — válaszolt egy határozott hamis sóhaj kíséretében az immáron Mariette nevű hölgy.

— Ül le, Maresa! Oda! — mondá a bankárné. A leány szó nélkül engedelmeskedett, az asszony állva maradt.

Maresát pedig elfogta a régi bizalmasság, a melylyel évekként ezelőtt az asszony leányága mellé ült, hogy megbeszélje vele a holnapiebed ügyét.

— Maresa, nagyon rossz véged lesz! Tönkre fogsz menni, pedig te olyan jó leány voltál valamikor! . . .

Látod, milyen másképpen lehetne minden.

Semmi se rázza meg az embert jobban, mint az ilyen üdvözlés a multból. Ilyenkor a szív évekkel megifjul és jelenében látja magamagát, mint valami idegen embert, akit nagyon szeret. Ilyenkor mindenki sir, még Maresa is.

— Oh, egyetlen, édes, kedves Matild kisasasszony, — kezdett fuldokolva zokogni — a férfiak olyan rondák! És hitványok! És gonoszok! Maga nem is tudja . . .

És Maresa sirt őszintén, becsületesen, mert jól esett neki. Ez a zokogás őt maga — maga előtt megmenti és jóvá teszi — sorsa fölémeli, nem azért, mintha megvetné magát, hanem, mert látja, hogy más ember, a kit ő becsül, megveti.

— Maga nem is tudja, — tör ki már most Maresából az önvád tulbuzgósága — hogy mennyire romlottam el én. Oh, milyen rosszak a férfiak.

tet, a parlamentárizmust kell tehát levegőbe röpiteni.

Az összes nyílt és titkos klérikalís pártok összefognak ebben a munkában. Egyik részök, mint előre küldött pionier folyton az előtérben mozog; másik részök guerilla módon csatározva, hol előnyomul, hol visszavonul; míg a harmadik suttyomban operál: nyíltan helytelenít, titokban támogat. És mikor ezt a nemzetgyilkoló aknamunkát folytatják, a külszin szerint, a nemzet megtévesztésére, nemzeti álarcot viselnek, nemzeti dalokat zengetnek, nemzeti követeléseket hangoztatnak.

Nyilvánvaló dolog, hogy sok jó hazafit megtévesztettek már hamis külszinökkel. Hanem talán tovább még sem lehet üzni ezt a csunya játékot. Kell, hogy minden magyarnak kinyíljék a szeme a legujabb események hatása alatt, mikor a nyíltan nemzeti, de lélekben klérikalís feketék a másik nemzetietlen irányzattal, a vörös internacionálizmussal kezdet fognak, hogy sikert érjenek el. A klérikalísok még hazudhatnak nemzeti jelszavakat, de mostani fegyvertársaik, — és más téren elenségeik — a nemzetközi szocialisták őszintén megmondják, hogy nekik nem nemzeti vívmányok, nem nemzeti érvényesülés, hanem a jelenlegi rend megdöntése kell.

A feketék és a vörösek egyaránt elenségei az erős és szabadelvű magyar nemzeti államnak. Szövetségek a legnagyobb szédelgésről rántja le a takarót, melyhez foghatót a magyar nemzet még eddig soha sem látott.

Politikai hírek.

Kolozsvr, febr. 25.

Minisztertanács. Bécsből jelentik: Tegnap délután az itt időző magyar miniszterek részvételével minisztertanács volt, a melyen az ország-

Elhagyta a sirást és mereven maga elé bámult. Egyszerre megragadja az asszony indiai shawlját:

— Milyen szép szövet! Hol vette?

A tiszta feleség ösztönszerűleg hátralépett és feldöntött egy karosszéket. Maresa a cseléd rutinjával odaugrott, fölemelte és nagy buzgósággal tisztogatta a kis selyemvánkost, mintha poros volna. Egészen olyan volt, mint a cseléd, a ki urnője távollétében fölvette annak ruháit és most rajtakapta, valami különös buzgósággal akarja jóvátenni a hibáját.

— Mond csak, Maresa, hogy jutottál te arra a gondolatra, hogy... hogy művészi pályára lépj?

— Azt mondták, — szólt egyszerű hangon vállát rángatva Maresa — hogy kár értem, hogy dámának születtem.

És most egyszerre egészen új meggyőződés-sel így folytatta:

— És higgye meg, őszintén szólván, ez a legokosabb. Észem jól, iszom jól és a férjek jobban szeretnek bennünket, mint feleségüket.

Mostan jutott csak eszébe Marcsának, hogy őt Schneller bankárné hívta ide. Bizalmasan, mintha valami nagy szívesseget akarna tenai volt urnőjének, így szólt nagy áldozatkészséggel:

— Kedves Matild kisasszony, barátnője magának a vén Schneller felesége? Ha úgy akarja, rögtön kidobom azt az embert...

Marietteben most már ismét föltámadt a régi Maresa, a kutyahűségű cseléd, a ki eszelős háladatossággal ragaszkodik gazdájához. Csak úgy bántotta a vágyakozás, hogy valami nagy szol-

gyülésnek legközelebb előterjesztendő törvényjavaslatokat illetőleg tanácskoztak. A minisztertanács egy óráig tartott és ma folytatódik.

A csikszeredai választás. Csikszeredáról jelentik a Bud. Tud.-nak a lefolyt választási küzdelem előzményeiről: A szabadelvűpárttal szemben, melynél a szervezésnek még csak árnyéka sem volt meg, úgy, hogy még elnök is csak névleg létezett, állott az ellenzék erős szervezetével. Ehhez járult, hogy az ellenzéki választók fanatizálva és különösen a nem szavazó alsóbb rétegek minden módon annyira fel voltak izgatva, hogy a nagyobb rendezvények, sőt életveszélyes kibágások napirenden voltak. Többek között az egyik községben kétszer belöttek a jegyző ablakán; egy másik község határában egy bírora támadtak rá és ez csak revolverének köszönhetette menekülését. Csikszereda városában egy tanár ablakán lőttek be, míg egy szabadelvűpárti uriemberre, mikor este 7 óra tájban a városba hazajött, az uton lőttek rá s a golyó a feje fölé röpült el. Egy községben magában 24 óra alatt négy gyújtogatás történt a választást megelőzőleg. Daczára annak, hogy így a kerület 17 községe majdnem két héten át valóságos forrongásban volt, csak két nappal a választás előtt tudott a hatóság az excedálók közül három egyént letartóztatni. Ezen körülmények folytán a szabadelvű választók annyira terrorizálva voltak, hogy nem is mertek a választás napján a városba bejönni. Különben a megválasztott képviselő pártállásával sem voltak a választók tisztában, annál kevésbé, mert előbb Bánffy-, utóbb Kossuth-, végül Ugron-pártinak vallotta magát.

A fumei magyarság. Fiuméből táviratozzák: A képviselőtestület hétfői pótválasztására a mozgalmak már megindultak. Az autonóm-párt már megállapodott a jelölésben, de jelöltjei nevét egyelőre titokban tartja. Mégis úgy hirdik, hogy jelöltjei között néhányan szerepelnek a magyarságból is. Ma a Szabadgondolkodású választókörök általános fölhívás jelent meg, a melyben a magyarságból szintén többen szerepelnek. A ma délelőtti körözött ívek a magyarságot városszerte választói értekezletre hívják meg rövid fölhívásban, a mely azt mondja, hogy a magyarok az olaszajku polgártársakkal karöltve akarják a város érdekeit előmozdítani, de megkívánják, hogy elfoglalhassák az őket megillető helyet. Az értekezlet holnap lesz.

gálatot tehessen a jó Matild kisasszonynak és boldogtalan, hogy nem boldogíthatja.

A bankárné fájdalmasan mosolygott, a mikor észrevette, hogy Maresa még csak nem is sejt, hogy kitartójának feleségével beszél.

Es csak most fogta el a lelkét a végtelen szomorúság és önérzete a porig alázódott le.

— Istenem! — gondolta magában — ha én most megtenném azt, a mit akartam, ha szembe-síteném ezt a két embert, ki volna megalázva: én, vagy a férjem?

Ebben a pillanatban lépett be a szobába Schneller ur. Nem volt rossz ember, csak nagyon korlátolt és szeretőt is csupán azért tartott, hogy maga előtt megmentse a fenegyerek mivoltának illúzióját.

Megdermetten állt a meg a küszöbön.

— Szervusz! — biccentett neki hamiskás mosollyal az orfeumi énekesnő.

Erre azután a fehér kis madonna göresösen zokogni kezdett és Maresa rögtön tisztában volt azzal, hogy az a jó Matild kisasszonya Schneller bankár felesége. Fölugrott a székről és a cseléd tisztességtudásával kereste szemével az asszony intését, elpirult és hebegni kezdett... Mintha nagy hibát követett volna el, a melyért alig tud bocsánatot kérni.

A mióta csak Matildot látta, folyton cselédnek érezte magát. És a mint most Schneller lakkezőpőjére esett a pillantás, látta, hogy sáros. Letérdelt és kezdte törölgetni.

— Nagyságos ur cipője sáros.

Mint tiszteli egyszerre az elvetemült leány a legközlönyösebb férfait is, mihelyst tiszta asszonyt lát mellette!...

A bécsi viadalhoz.

Budapest, febr. 24.

A tegnapi bécsi viadal, mely Tisza István gróf és Apponyi Albert gróf közt folyt le, két egymással merőben ellentétes politikai gondolatot rögzített meg. Egészen mellékes, hogy egyéb taktikai kérdésekben, a politikai viselkedés, izlés és magatartás dolgában ki győzte le a másikat. A fődolog az, hogy melyik államférfiu tudott értékesebb s nagyobb koncepciójú gondolatot belevinni a viadalba. Nos hát, Apponyi Albert gondolata a viszálykodások folytatása volt, Tiszáé ellenben az, hogy a hadsereget végre népszerűvé kell tenni Magyarországon.

Ez a gondolat olyan közel fekvő s lényegében olyan egyszerű, hogy szinte esodálatos, hogy 35 éven át egy józan ország józan közvéleménye annyira elhódította magát ebben a kérdésben a tulzók és ábrándozók által, a kik érzelmi politikára adták magukat, nem egyszer csupán azért, hogy a zavarosban zavaros eszméiknek és idegenszerű törekvéseiknek híveket szerez-hessenek.

A bécsi viadal tegnap kétségtelenül Apponyi csufos kudarcával végződött. Eddig is tisztában voltak azzal, hogy ő nincs tisztában saját akarataival. Tegnap óta elvesztette azt a nimbusát is, hogy ezt az igazságot senki ki-mondani ő előtt nem merete.

Hanem a tegnapi vereség Apponyi kényes önértetét nagyon megsértette s politikusaink most már bizonyosra veszik, hogy Apponyi a képviselőház üléseinek megkezdése után, az eddiginél hatványozottab erővel fog sikra szállni, nem az obstrukció mellett, de az obstrukcióval s nem az ellen a program ellen, a melyet tegnap magának vindikált, hanem az ellen a Tisza István ellen, a ki ezt a programot megvalósította. Ez a föllépése Apponyinak a nagy Blondin kötélhánczára emlékeztet, melyet az ekvilibrista a Niagara felett mutatott be a világnak.

A magyarországi Niagara felett, a háborgó közvélemény felett azonban bajos lesz végig tánc-zolnia Apponyinak. Az ország megunta a mutatványokat s egy csepp kedve sines hozzá, hogy a mikor golyó van gyomrában, egy sértett önértetű ember mutatványait bámulja, ha ez az ember különben elsőrangú Blondin is. Maga a parlament is tisztában van vele, hogy Apponyinak nincsenek komoly érvei és nincs komoly álláspontja ebben a kérdésben s ezért nagy nyugalommal fogják nézni, ha Blondint leszál-lítják a kötélről.

A magyar delegáció.

— A hadügyi költségvetés elfogadása. —

Bécs, febr. 24.

A magyar delegáció ma folytatta a hadügyi költségvetés tárgyalását, melyet a vita befejeztével részleteiben is elfogadtak. A mai tárgyalás első szónoka Rakovszky István volt, a ki hosszadalmas kitérésekkel tarkított beszédében igyekezett támadni a kormány katonai programját. Beszéde végén Apponyi gróf védelmére vállalkozott. Nem hagyta válasz nélkül gr. Tisza István miniszterelnök ezeket az alap-talan kifogásokat és nyomban megfelelt Rakovszkynak, hangsúlyozván, hogy a szabadelvű-párt katonai programja preezisztását tekintve is kiállja a versenyt bármely más párt programjával. Végül kijelentette a miniszterelnök, hogy Apponyi grófot egyéniségében érin-teni nem volt szándékában.

Részletes tudósításuk a következő:

A közös ügyek tárgyalására kiküldött magyar országos bizottság ma délelőtt 11 órakor tartott ülésében folytatta a hadügyi albizottság jelentésének tárgyalását.

Szapáry Gyula gróf elnök megnyitván az ülést, a jegyzőkönyv vezetésére Pap Gézát, a szónokok neveinek jegyzésére pedig Rudnyánszky József bárót kérte fel. A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után következett a hadügyi albizottság jelentésének tárgyalása.

Rakovszky István az osztrák delegációban elhangzott támadásokra nem kíván reflektálni, csak annak kijelentésére szorítkozik, hogy a mi ezer éves alkotmányunk elég erős ahhoz, hogy ilyen támadásokkal szemben fennálljon. Átérve a költségvetésre, sajnálattal konstatálja annak emelkedését, a mi azt bizonyítja, hogy a hadügyi kormányzat nem számol a nép teherviselési képességével, de nem számol a politikai helyzettel sem, mert a külügyminiszter előadása szerint a béke belátható időkre biztosítva van.

Eddig hiába állott elő a magyar ellenzék bármiféle kifogásokkal a katonai téren, mindig csak süket fülekre talált, a minnek azután a jelenlegi helyzet lett a következménye. A már több, mint egy év óta dúló harc arra kényszerítette végre a szabadelvű pártot, hogy megállapítsa a maga katonai programját. Ez a program azonban olyan, a melyben nincs semmi és a melybe mindent bele lehet magyarázni. Átérve a két éves katonai szolgálat kérdésére, emlékeztet arra, hogy Fejérváry Géza báró volt honvédelmi miniszter annak idején kijelentette, hogy a két éves katonai szolgálat ellen a hadügyi kormányzatnak kifogása nincs. Azonban az, hogy elvi kifogásai nincsenek, nem jelent még semmit; éppen azért kérde a hadügyi kormányzatot: van-e ellene kifogása, mennyi létszámemelést involválna ez; mennyi költségbe kerülne és létszámemelés nélkül lehetne-e azt keresztülvinni?

Igazat kell a mi Keglevich grófnak abban, hogy nem lehet eléggé kárhoznatni és elítélni azt, hogy a hadsereget folytonosan támadják, leszólják, nevetségessé teszik; minduntalan a hadrereg tradícióira hivatkoznak. Erre nézve ő Felsége egy kéziratában ezt mondja: „A hadsereg tradíciója nem lehet más, mint az én tradícióm.” A ki tehát ezt megtámadja, az ő Felsége tradícióját is támadja. De ez a vád különben sem indokolt. Szólok egy cseh ezredben szolgált és ott soha semmi bántódása sem volt magyarsága miatt, soha sem hallott ott olyasmit, a mi a magyar közjoggal ellenkezett volna. De ennek föltétele az, hogy ha valaki belép egy testületbe, legyen rajta, hogy ne élesítsen ki olyan kérdéseket, a melyek csak kellemetlen-ségekre vezethetnek.

Tisza István gróf miniszterelnök: T. országos bizottság! Igyekezni fogok lehető röviden egy pár megjegyzést tenni a most elhangzott beszédre, mert azt hiszem, hogy vannak ezen beszédnek bizonyos olyan részei, a melyeket hallgatással mellőznöm mulasztás volna.

A t. bizottsági tag ur mindenképp hosszabbban foglalkozik a szabadelvű párt programjával és itt egy kolosszális felfedezést tesz, a melyre a patentjogokat magának mindenestre megszerezhetné, t. i. azt, hogy ez az egész program nem ér semmit, mert elég volna, hogy a szabadelvű párt nevét megváltoztassa, hogy ez a program senkit se kötelezzon. Engedelmet kérek, ha ebben van valami, az egyformán áll minden pártprogramra, mely a világon létrejött, a mióta pártok egyáltalán léteznek program alapján, mert az egyformában áll mindenkire, hogyha a párt nevét megváltoztatja, ez a program többé nem az ő programja. De nem ebben kell keresni a pártprogram kötelező erejét, hanem abban, hogy azok a férfiak, a kik bizonyos elveket kijelentettek, minál egy párt tagjai és mint azon párt programjának pontjait, ha csak meggyőződésüket meg nem változtatják, nagyon természetesen kötve vannak ugyanazon meggyőződésükhöz, ugyanazon elvekhez, akár tagjai annak a pártnak, akár nem, akár megmarad a neve annak a pártnak, akár nem.

A t. bizottsági tag ur tovább megy s kifogásolja azt is, hogy ezen programnak tartalma olyan, hogy az nem eléggé precíz, hogy az mindenféleképpen magyarázható, és mindenek-

előtt azt a sajátságos megjegyzést teszi, hogy ebbe a programba Magyarország minden a világon belemagyaráznak. Bécsben pedig azt látják, hogy tulajdonképpen alig van benne valami.

Engedelmet kérek, de én éppen az ellenkező észleletet tettem és azt vettem észre, hogy Magyarországon akadnak olyanok, a kik igyekeznek leszálítani ezen program értékét, ellenben, hogy Bécsben olyan nagyon kicsinynek tartanak ezt a programot, azt az eddig tapasztalt jelenségek után bátran merem kétségbe vonni. (Élénk helyeslés a jobboldalon.) T. országos bizottság! Az a dolog természetéből folyik, hogy egy program, a mely csak elvi kijelentéseket tartalmaz, minden részletbe bemenő precizitással minden felölő kérdéseket nem oldhat meg úgy, hogy az interpretációnak bizonyos terene maradjon.

Ezen a programnak is vannak pontjai, a melyek csak elvi kijelentéseket tartalmaznak; de azt hiszem, hogy ha összehasonlítjuk ezen pontokat bármely ma Magyarországon létező pártprogrammal, ezek nagyon ki fogják állani a versenyt abban a tekintetben, hogy bennük tényleg komoly tartalommal bíró kijelentések foglaltatnak. Nem akarok ismétlésekbe bocsátkozni, nem akarok a program egyes részleteivel szemben nyilatkozni, de én azt hiszem, az, a ki ezt a programot magáévá tette, az számolt vele, hogy egy olyan obligót vállal, a melynek tartalma bármikor reá olvasható és a melylyel szemben az a súlyos és nagy felelősség hárulik reá, hogy ezt a programot — nem többet, de nem is kevesebbet — a maga becsületes tartalma szerint becsületesen meg is fogja valósítani. Én biztosíthatom a t. bizottsági tag urat, — és azt hiszem az országos bizottság mindazon tagjai, a kik ezen programmal azonosították magukat, igazat fognak nekem adni — hogy nemcsak a kormány, de a szabadelvű párt is érzi felelősségének egész súlyát, a mely ebből reá hárulik és minden tekintetben, mindenki-vel szemben helyt fog állani azokért, a miket itt, mint meggyőződését kijelentett. (Helyeslés.)

Beszédének második részében a t. bizottsági tag ur ő reá nézve sokkal konveniensz térre ment át, a midőn bizonyos pártpolitikai, párttaktikai személyes természetű megjegyzésekbe bocsátkozott, a mely téren én t. barátom virtuozitását mindig ismertem és most is elismerem. De azt hiszem, ezen megjegyzésem is bizonyos rektifikációt igényel.

Először is azzal az épen az ő szájából már több ízben hallott szemrehányással — pardon a kifejezésért — gyanúsítással találkozom, hogy orthodox és konzervatív közjogi politikát kívánnak folytatni radikális és más közjogi alapon álló szövetségekkel. Hát bocsásson meg nekem t. tagtársam, ez az állítása a valóságnak még csak árnyékával sem bír. Azokat az ellentéteket, a melyek a közjogi kérdések körül közöttünk és a közjogi ellenzék között fennállanak, sem a kormány, sem a szabadelvű párt, sem a közjogi ellenzék soha elpalástolni, háttérbe tolni, eltussolni nem akarta és nem akarja; és soha semmiféle szövetséges társakat a kormány és a szabadelvű párt a függetlenségi párt sorában nem keresett, sem vice versa ez nem történt, hanem igenis akkor, a midőn a magyar parlamenti helyzet elfajulását idézték elé olyanok, a kik a magyar parlament egyes tagjait a házszabályok szerint megillető egyes jogokat magának azon intézménynek a megrontására, magának a magyar alkotmányosságnak veszélybe döntésére és a magyar nemzet erejének megsemmisítésére és lekötésére kívánták felhasználni: akkor, nézetem szerint, egy természetes feladat állott mindazok előtt, a kik komolyan veszik és igazán szolgálni akarják a magyar parlamentárizmus ügyét: az a feladat és az a kötelesség állott előttünk, hogy ezekkel a parlamentárizmussal visszaélő, a parlamentárizmust ad absurdum vinni akaró elemekkel szemben tekintet nélkül minden egyéb kérdésekre a parlamenti rend és az alkotmányos gépezet zavartalan működésének biztosítása szempontjából erre a célra kezdet fogjanak. (Helyeslés a jobboldalon.) És én csak mélyen sajnálom azt, hogy ezen a téren nem találkozhatunk pártkülönbség nélkül mindazon elemekkel, a kiket kötelességérzetüknek erre kellett volna indítani és nem arra, hogy az egyik, vagy másik ürügy alatt, hol nyíltan, hol

burkoltan, de mindig a parlamentárizmust megrontó elemek segítségére siessenek. (Helyeslés) És sajátságos az, a mit a t. bizottsági tag ur a kormány és a többség magatartásáról mond.

Azt mondja a t. bizottsági tag ur, hogy ők milyen szívesen látnák a 67-es alapon álló különböző pártoknak felmasírozását — hogy úgy mondjam, hiszen katonai költségvetésről beszélünk — ezen alap védelmére, ha ezt a kormány és a többség magatartása nem tenné lehetetlenné. Beszél arról is, hogy a többség szívesen fogadja el azt, a mit más pártok a maguk jobbjának hoztak, de ezzel szemben ő nem lát semmit sem a kormány, sem a többség jobbjában. Hiszen, — tudom egyáltalán nem kívánnám ilyen alacsony tétre vinni a dolgokat — hogy itt nem személyi s pláne nem sorbitus tartalomról van szó . . .

Rakovszky István: Politikairól!

Gróf Tisza István miniszterelnök: De kérem, magyarázza meg nekem a t. bizottsági tag ur, mit hozunk mi jobbkunkban, hogy vele uton találkozunk? (Derűtlenség a jobboldalon.) Én nagyon szívesen megmutatnám azt, hogy én segítségére lennék azon eredmény elérésében, hogy a 67-es alap hátulról ne támadtassék meg azok által, a kik magukat ezen alap védelmezőinek akarják oda állítani és legyen róla meggyőződve a t. bizottsági tag ur, hogy én, ha egyáltalában hatalmamban áll jobbkunkba belelakni azt, a mire ő vágyik, ezer örömmel fogom ezt a vágyát teljesíteni.

Végül pedig megemlékezett a t. bizottsági tag ur arról a polemikáról, a mely gróf Apponyi Albert t. barátom és köztem a tegnapi napon lefolyt és különösen hamis színben kívánta feltüntetni ezt a diskussziót akkor, a midőn úgy állította ezt oda, mint egy igaz embernek méltatlan megtámadását.

Hát bocsánatot kérek, ebben a tekintetben gróf Apponyi Albertnek arra semmi szüksége nem volt, hogy bárki is védelmére keljen.

Sohasem állott tőlem távolabb semmi, mint az, hogy gróf Apponyi Albertnek igazemberi méltatást és azt a tulajdonságát, hogy ő legjobb meggyőződése szerint kívánja szolgálni a közügyet, kétségbe vontam volna. Ellenkezőleg, éppen a tegnapi — megengedem a dologirésben talán éles — felszólalásomban is ismételtén világos kijelentéseket tettem; igenis nézeteltérés forog fenn közöttünk, olyan nézeteltérés, a mely talán erősen mozgásba is hozta lelkemet; meglehet, hogy ezt a t. bizottsági tag ur nem fogja megérteni, de talán lesznek sokan ebben a teremben és ezen kívül, a kik meg fogják érteni, ha én bennem a sajnálkozásnak, ha én bennem a fájdalomnak az érzése talán erősebben nyilvánult meg azon magatartással szemben, a melyet gróf Apponyi Albert t. barátom tegnap elfoglalt. És ennek egyedüli magyarázata abban rejlik, hogy a közelmúltban het-ken, talán hónapokon keresztül valvélve igyekeztünk olyan megoldást előidézni, a mely ezt az országot azokból a veszedelmekből kimentse, a melyeket együtt láttunk és a melyekkel szemben együtt óhajtottunk védekezni.

És igazán mondhatom, hazafiai fájdalommal láttam azt, hogy a midőn egy megoldás kínálkozik, a melylyel lehetne a nemzetet megnyugvára, igaz érdekeinek felismerésére és arra bírni, hogy nagy ezéljai felé igazán közelebb vivő uton kötelességszerűen haladjon előre, hogy mondom, ebben a kritikus pillanatban azt kellett tapasztalnom, hogy az én t. barátom — bizonyára a legszebb intencióktól vezelve, bizonyára legjobb meggyőződése sugallatát követve — annak az áramlatnak az elősegítésére siet, a mely áramlat ezt az üdvös munkát megakadályozni kívánja.

Ebben és semmi másban rejtett az oka annak, ha tán erősebb voltam tegnapi felszólalásomban. De hogy azt a személyes tiszteletet, a melylyel viseltettem és a melylyel viseltetni fogok gróf Apponyi Albert iránt, legkevésbé nem érintette és érinteni nem kívánja felszólalásom, azzal mindenki tisztában lehet, a ki egyéniséget ismeri.

Ezeket megjegyezni kötelességemnek tartom. (Élénk helyeslés a jobboldalon.)

Széchenyi Imre gróf Rakovszky Istvánnal szemben félreértett szavait igazította helyre.

Okolicsányi László a következő határozati javaslatot nyújtja be:

„A közös hadügyminiszter igyekezzék minden fegyvernem szolgálatában a kiképzést akképen beosztani, hogy a két évi szolgálat alatt a kiképzés befejeztessék és ekkép a két évi szolgálat behozatalának alkalmára gyakorlati adatok álljanak az országgyűlés rendelkezésére.”

Okolicsányi után **Ugron Gábor** beszélt s ezután **Jekelfalussy** osztályfőnök a hadügyminiszter nevében válaszolt a vita folyamán felmerült kérdésekre s ezzel a hadügyi költségvetés általánosan tárgyalatott s elfogadtatott.

Ezután a határozati javaslatok tárgyalására került a sor.

Az első határozatnál, mely a magyar honosági tiszteknek nem magyar csapattestekhez történő áthelyezéséről szóló kimutatás előterjesztésére vonatkozik, **Apponyi** Albert gróf a határozatnak oly irányú módosítását javasolja, hogy a közös hadügyminiszter által adandó előterjesztésben külön mutattassék ki azon magyar honos tisztek száma, akik osztrák csapattesteknél vannak elhelyezve és külön azon tisztekké, akik a hadsereg felső vezetésére szolgáló központi testületekhez, mint a vezérkarhoz, a hadügyminiszteriumban és a többihez vannak berendelve.

Münnich Aurél előadó felvilágosításul megjegyzi, hogy ily irányú részletes kimutatás már az idén is terjesztetett elő, melyet szülő az albizottságban mutatott be.

Hegedüs Sándor pártolja **Apponyi** javaslatát, mert kíváncsi, hogy az ily kimutatások ne csak az albizottságokban mutattassanak be, hanem a kinyomtatandó válaszszalet kapcsolatban közöltesse.

Münnich Aurél előadó a hadügyminisztertől nyert értesülés alapján kijelenti, hogy semmi akadályja sincs annak, hogy a kimutatások ily alakban kerüljenek az országos bizottság elé, a miben gróf **Apponyi** Albert is megnyugodott.

Erre az országos bizottság a határozatot változtatlanul fogadta el.

Az orosz-japán háború. Cluj

Kolozsvár, febr. 25.

Az orosz kormány kiadott kommunikéjében azt mondja, hogy „a szárazföldi háború megkezdése még a messze jövő kérdése”. Ez a nyilatkozat felvilágosítást ad egyszersmind az oroszok haditervéről is. Oroszország — mint tudjuk — nagyszámu csapatot indított utnak Európából Korea felé s most nem akar addig támadólag lépni föl, míg ezek a csapatok egyesülten a szibériai tartalékkal meg nem érkeznek a hadműveletek színhelyére. Addig a Jalu folyó nyugoti vidékén megmaradnak az oroszok védelmi pozíciójukban.

Ezt a tervet azonban nagyban hátráltatja az, hogy a japán tisztek vezetése alatt kóborló bandák minduntalan rongálják és elszakítják a szibériai vasutvonalat. Ezért is tétetett át az orosz főhadiszállás Port-Arturból Karbinba, a mely ötszáz kilométernyire van a Jalu folyótól. A legújabb hírek, melyek lényegeset alig mondanak, a következők:

Oroszország a hatalmakhoz.

Pétervár, febr. 24.

Lamsdorff gróf külügyminiszter Oroszország diplomáciai képviselőjéhez a következő körjegyzéket intézte:

Az Oroszország és Japán között fennállott viszony megszakításának pillanata óta a tókiói kabinet a civilizált államok között fennállani szokott viszony szokásos szabályait nyilvánvaló módon sérti. A csári kormány a nélkül, hogy e szabályoknak japán részről történt megsértésnek részleteibe bocsátkoznék, szükségesnek tartja a komoly figyelmet a japán kormánynak Kóreában elkövetett erőszakosságaira föl hívni.

Az összes hatalmak elismerték Kóreának, mint teljesen önálló birodalomnak önállóságát és integritását. E fölvelek érintetlenségét a simonozeki szerződés első pontja és az Anglia és Japán között 1902 január 17-én kötött c. ézélra

kötött szerződés biztosította. Ez alapelv kifejezést nyert 1902 március 16-án a francia orosz deklarációval is. A Japánország és Oroszország között lehetséges konfliktus veszedelmét előrelátva, a koreai császár 1904. év januárius első napjaiban az összes hatalmakhoz körjegyzéket intézett, a melyben amaz elhatározásának adott kifejezést, hogy a legszigorubb semlegeséget meg fogja őrizni. Ezt a hatalmak jóakarattal fogadták és helyeselték, köztük Oroszország is.

Az angol kormány, a mely Japánországgal együtt 1902 januárius 17-én aláírta a fönnevezett szerződést, a koreai orosz követ közlése szerint megbizta szjőuli képviselőjét, hogy mondjon köszönetet a koreai császárnak a londoni kabinet nevében hivatalos jegyzék útján deklarációjáért, a melylyel Korea részéről először biztosított a semlegesség megőrzése az esetre, ha szakadás történnék Japánország és Oroszország között. A japán kormány, a mint az pontosan konstatait tények alapján bebizonyult, a tények, valamint az összes szerződések és kötelezések ellenére a nemzetközi jog alapelveivel ellentétben:

1. Az Oroszországgal való háború megkezdése előtt az önálló koreai birodalomban partra szállította csapatait, a mely állam pedig kijelentette a semlegesség fönntartását.

2. Hajóhadának egy részével februárius 8-án, azaz három nappal a hadüzenet előtt hirtelen megtámadott két orosz hadi hajót, a melyek a csemulpoi semleges kikötőben voltak és a melyek parancsnokainak nem volt tudomásuk arról, hogy a Japánországgal való diplomáciai kapcsolatok megszakadt, mert a japánok rosszhiszeműleg megszüntették az orosz táviratoknak a dán kábelén való közvetítését és a koreai kormány táviróvezetékét megrongálták. Az említett orosz hajók ellen intézett fölháborító támadás részletei a szjőuli orosz követ közzétett hivatalos táviratában foglaltatnak.

3. A nemzetközi jog fönntálló szabályainak megsértésével a hadműveletek megkezdése előtt hadi zászlománként elfoglalták orosz kereskedelmi hajókat, a melyek semleges koreai kikötőkben voltak.

4. A koreai császárnak a szjőuli japán követ útján kijelentették, hogy Kóreát ezentul japán izgatás alatt állónak tekintik és arra figyelmeztették, hogy engedetlenség esetén japán csapatok szállják meg a palotát.

5. A francia nagykövet közbenjárásával fölszólították a koreai császárnál levő orosz képviselőt, hogy a követség és konzuli személyzettel hagyja el az országot.

6. A csári kormány meg lévén győződve, hogy a fölsorolt tények a szokásos nemzetközi jog fölháborító megsértését jelentik, kötelességének tartja Japánország eljárása ellen az összes hatalmaknál órást tenni ama biztos reményben, hogy mindazok a hatalmak, a melyek előtt értekel bírnak a viszonyait biztosító alapelvek, Oroszország álláspontjára fognak helyezkedni. Egyidejűleg szükségesnek tartja a csári kormány arra figyelmeztetni, hogy annak következtében, hogy a japánok a hatalmat Kóreában törvénytlenül ragadták magukhoz, a koreai kormánytól kibocsátott rendeletek és annak nyilatkozatai érvényteleneknek jelenthetők ki.

Tiencsin, febr. 24.

Ugy látszik, hatása volt Oroszországnak a kínai csapatoknak a Liau folyam vidéke felé előrevonulása ellen történt tiltakozásának, mert a kínai csapatok a vasuton csak Laonesaoig mennek, mely a fél uton van Tienyin és Sanghaivang között, nem pedig a Liau folyam vidékéig.

Orosz hajók győzelme.

Pétervár, februárius 24. Port-Arturból jelentik mai kelettel: A japán flottának Port-Artur ellen intézett újabb támadását visszaverték. Négy japán vérteshajó és két japán szállítóhajó elsüllyedt. A Retvizán nevű orosz vérteshajó nagy győzedelmet aratott. Hivatalos jelentés követezik.

HIREK.

Kolozsvár, febr. 24.

— **Hegedüs Sándor és a magyar ipar.** Eléggé ismeretes és országsszerte megnyugtató a magyar delegáció az az erőlyes és határozott állásfoglalása, melylyel a hadügyi költségvetés mostani tárgyalásának folyamán a magyar termelésnek, a magyar iparnak a hadsereg ellátásában és beszerzésében való igazságos részvételét követelte. Ennek a kétségbevonhatatlanul jogos követelésnek meg is lesz a kívánatos jó eredménye, mely közgazdasági és ipari életünk föllendítésében tesz jelentékeny számot. Épen a szabadelvű párt sorából egymásután állottak fel kiváló férfiak, hogy a jogosult magyar érdekeknek az ipar terén is érvényt szerezzenek és közelebb vigyék egy jelentős lépéssel a megvalósításhoz azokat a törekvéseket, melyeknek kiküzdésén a szabadelvű párt eddigelé is nem hangos jelszavakkal, de tagjainak éber és következetes munkálkodásával fáradozott. Az előző kormányok idejében **Hegedüs Sándor** ezéltudatos, kitartó tevékenysége, éles látása, melylyel a közgazdasági kérdések minden ágazatát figyelemmel kísérte, energiája, melyet a helyes uton való haladásban mindig tanusit, hathatós faktora volt annak, hogy iparunk az osztrák iparral szemben védelmet és gyarapodást találjon. Ugyancsak ő volt az, ki a mostani delegációs tárgyalások folyamán kimutatta világosan és megdönthetetlenül azokat a követelményeket, melyek a magyar ipart a szabatosan keresztülvitt kvóta arányában megilletik. Beterjesztett határozati javaslatában kimondta azt a követelményt, hogy a magyar gyárak ne csak a jelenleg általuk produkált cikkek számában versenyezzenek, hanem tehessejen ajánlatot nálunk eddig nem gyártott cikkekre is. Hogy ez a javaslat, mely egyébként szintén csak a kvóta arányának keretében marad, mily nagy fontossága a magyar ipar javára és versenyképességére, felesleges volna bővebben fejtegetni.

Hálás elismerés illeti meg tehát **Hegedüs Sándor** ezért a lankadatlan munkásságért, melylyel a magyar ipar érdekeinek erős szavú védőjeként szerepel mindig az első sorában. Ennek az elismerésnek és méltánylásnak adott kifejezést a magyar delegáció minapi plenuma előtt a magyar termelés egyik derék harszosa, **Papp Géza**, mikor beszédében általános helyesléstől kísérve, mondotta a következőket:

„Ezen a helyen hálásan emlékezem meg ugy a hadi vezetőségnek sok jóakaratu törekvéséről, mint arról a férfiról, a ki a multban a mi magyar kereskedelmünk érdekeinek olyan igazán nagy szolgálatot tett, annyi szívóssággal védelmezte azokat az érdekeket, **Hegedüs Sándor** bizottsági tag urrol, a ki szívóssan védelmezte a hadügyi kormányzat mellett a magyar ipari és kereskedelmi érdekeket. Ennek az elismerésnek kifejezést kellett adnom azért, mert a mi közgazdasági életünkben kevés szer találkoztunk lelkes támogatókra, ha azután egygyel találkoztunk, akkor az elismerés adóját rójjuk le vele szemben.”

— **A Bethlen Gábor-kör felolvasó estélye.** A kolozsvári Bethlen Gábor ifjúsági kör tegnap kezdte meg felolvasó estélyeinek sorozatát. A theologia disztermét szépszámu, előkelő közönség töltötte meg, mely nagy figyelemmel hallgatta végig a felolvasó est tartalmas programját. A műsor bevezető pontja a theol. ifjúság énekharától nemes bensőséggel elénekelt áhitatos zsoltárának volt. Azután dr. **Bartók** György ev. ref. püspök tartott magas színvonalon mozgó,

értékes felolvasást Bethlen Gáborról. Röviden vázolván a nagy fejedelem élete folyását, miközben kiváló érzékkel terjeszkedett ki azokra a fontos, nagyjelentőségű momentumokra, melyek az erdélyi fejedelem történeti nagyságát kiválóan előtérbe állítják. A mély tudással, nemes lendülettel és a dicső fejedelem iránt érzett hazafias kegyelet megkapó hangján írott felolvasás mindvégig lebilincselte a hallgatóság éber figyelmét. A közönség lelkes tapssal köszönte meg az estélyi illusztris felolvasójának közreműködését. Azután Zsigmond Ferencz ev. ref. kántor énekelt tömör, érezes csengésű, gyönyörű hangján néhány szép dalt, melyekkel a közönség zajos és tüntető tetszését érdemelte ki. Kedves, megkapó szépségű pontja volt az estélynek Bodor Ilonka szavalata. Szívekbe lopózó természetességgel, bájos közvetlenséggel és hatásos bensőséggel mondta el Farkas Imrénének „Czinka Panna” című költeményét. A közönség lelkes tapsokkal jutalmazta a szavallatot. A jó sikerű felolvasó-estélyt a theol. fakultás ifjúsága énekarának szép énekszáma fejezte be.

— **Az áprilisi költözködés.** Ebben az évben a kereszténység nagypéntekje s az izrealiták husvétii ünnepének második napja a legközelebbi általánosan szokásos költözködési napra április hó 1-sejére esnek. E mellett a márczius 31-től április 12-ig folyó napokat, részint együtt, részint váltakozva, a különböző vallásfelekezetek nagy ünnepei töltik be. Az ünnepi csend és ájtatosság megzavarása nélkül tehát az általános költözködés sem a szokásos napon sem pedig a márczius 31-ike és április 12. közötti időben nem tartható meg s így a költözködési napnak a helyzetnek megfelelő áthelyezése vált szükségessé. A költözködésnek az említett körülmények miatt április hó közepére való hosszas elodázása a különböző magánjogi kérdésekben vitákra szolgáltatathatna okot s ezért a városi tanács egyik határozatával a legközelebbi általános költözködés napjaul április 1. napja helyett kivételesen márczius hó 30. napját tűzte ki.

— **Ismeretterjesztő előadás.** Az iparos segédmunkások képzésére szervezett kolozsvári helyi bizottság februárius 28-án (vasárnap délután 3 órakor a városház közgyűlési termében mutatványokkal egybekötött ismeretterjesztő előadást rendez, a melyre az iparos polgártársakat és segédmunkásokat meghívja. Ez alkalommal előadást tart: Dr. Szombathelyi Gábor: „A fürdés befolyása az egészségre” című témáról. A belépés díjtalan.

— **Időjárás.** Megint téliesre fordult a rövid ideig tartó derűs, napfényes tavasz után az időjárás. Két nap óta szakadatlanul esik a hó. A hőmérséklet az erdélyi részek legtöbb helyén a 0°C alá szállott. Kolozsvárt —1°C hőmérséklet van szeles, havas időjárással. Az üzletvezetőség jelentése különben a következő:

Üzletkezelőség +3 csendes, havazás. Nagy-Várad +4 csendes, havazás. Torda —1 borult, havazás. Maros-Ludas —2 csendes, havazás. M.-Vásárhely —1 csendes, havazás. Szász-Réger —3 borult, havazás. Tövis —1 csendes, havazás. D.-Szt.-Márton —2 csendes, havazás. Sónvárad —1 borult, szeles. Kis-Kapus +1 csendes, havazás. Segesvár —1 csendes, havazás. Székely-Udvarhely —3 csendes, havazás. Brassó —2 erős szél, borult. Seps-Szt.-György —5 hideg, szeles. Csik-Szereda —4 borult, szeles. Csik-Gyimes —4 csendes, borult. Kézdi-Vásárhely —4 borult, szeles. Zernest —3 csendes, havazás. Predeal —4 csendes, havazás.

— **Felolvasó-est.** A legközelebbi Szt.-Antal felolvasó-estét márczius 1-én, (kedden) este 6 órakor tartják meg a róm. kath. főgimnázium dísztermében. Ez alkalommal főtitisz: Récey Endre kegyesrendi tanár fog felolvasni: „Vanitatum vanitas” című témáról. A felolvasó-est részletes műsorát később fogjuk közölni.

— **A Korcsolyázó-Egylet közgyűlése.** A „Kolozsvári Korcsolyázó-Egylet” e hónap 28-án (vasárnap) délelőtt 11 órakor Kolozsvármegye székházának árvaszéki üléstermében (földszint) tartja meg 1902—1903. évről évi rendes közgyűlését, melyre az egylet tagjait ez uton hívja meg. Csiky Emánuel titkár, dr. Fabinyi Rudolf alelnök.

Tárgysorozat. 1. Titkári jelentés. 2. Az 1902—1903.

évi számadások előterjesztése. 3. Az 1903—1904. évi költségvetés megállapítása. 4. Választások (elnök, pályafőnök és választmányi tagok). 5. Indítványok.

— **Az ásványolajok tartásáról.** A robbanásra alkalmas ásványolajok hatósági megvizsgálása alakalmából a kiküldött bizottság sajnosan tapasztalta, hogy a törvényesen előírt óvintézkedéseket — kevés kivétellel — sehol sem tartják be. Ezért Hadady Endre dr. főkapitány rendeletet bocsátott ki, mely szigorúan követeli az ásványolajok tartására vonatkozó rendszabályok betartását. A rendelet főbb pontjai a következők: Tilos 32°C gyulási fokon felüli petróleum elárúsítása. (Forgalomba hozott petróleum jószágáról a legegyszerűbben úgy lehet meggyőződést szerezni, ha valamely nyílt edény fenekére kevés kőolajat öntünk s abba égő gyufaszálat dobunk. Akkor a kőolaj finomított petróleumban a gyufa el fog aludni; míg ha égsz marad, sőt a kőolaj is meggyulad tőle, ez a rossz minőség jele.) Lakott ház pinczejében legfőkébb 3 hordó petróleum tartható. A kőolaj átszivattyúzása csak elkülönített helyen, vagy könnyű tető alatt engedhető meg. Benzintől raktáron csak 43 klg. tartható hosszonyaku, szűknyílású üvegben. Minimális gyulási fokon alól levő petróleumot, valamint benzint általában 50 fontnál nagyobb mennyiségben csak oly épületekben szabad tartani, melyek lakásra nem használtak. Végül oly raktárak, melyekben gyúlékony ásványolajok tartatnak, olyan mélyeknek kell lenniök, hogy azokból az olaj az utcára, udvarra vagy csatornába soha ki ne folyhassék és ily raktáraknak tökéletesen tűzmentesnek kell lenniök és jó szellőzettel bírnök.

— **A miniszterelnök az elpusztult magyar honos munkásokért.** Gróf Tisza István miniszterelnök, a mint értesült a Pensylvániában történt cheswicki bányaszerencsétlenségről, a hol ötvenöt magyar és husznál több tót halt meg, a külügyminiszter útján azonnal intézkedett, hogy a katasztrófa áldozatainak özvegyei és árvái a magyar állam részéről segélyben részesüljenek és egyben intézkedett arról is, hogyha az elhunytaknak özvegyei vagy családtagjai visszatérni akarnak hazájukba, egy azt államköltségen térhesék.

— **A pinczerek mulatsága.** A kolozsvári pinczer-egyesület bázalapja javára a Központi Szálló emeleti dísztermében márczius 16-án zártkörű táncestetélyt rendez. Az estély védnökei: Nagy Gábor, Tauszik Alajos, Graff János és Kikaker Boldizsár. Az érdekes táncmulatság sikerén nagyszámu tagokból alakult rendezőség fáradozik, mely bizonyára eléri azt, hogy fényes anyagi és erkölcsi eredmény fogja jutalmazni a jótékony szelű táncestetélyt. Jegyek az estélyen a meghívó előmutatása mellett váltakoznak.

— **Az Andrássy-szobor felállítása.** Budapestről írják: Andrássy Gyula gróf lovas emlék-szobra, melyet Zala György mintázott, érezbe öntve teljesen készen van Róna József szobrász érezőntőjében. Az új országház déli főhomlokzata előtt, a hol a szobor állani fog, már fölépítették a talapzatot, melynek csupán domborművű díszítése van hátra. E talapzatot most javában dolgoznak, hogy minél előbb elhelyezhessék rajta Andrássy lovasszobrát. Mivel a domborművek, melyek közül az egyik a koronázás, a másikon a berlini kongresszus van megörökítve, csak később készülnek el, az emlékmű leleplezése ez év őszén fog megtörténni.

— **Hamis czéglíratok ellen.** A kereskedelemügyi miniszter a minap leiratot intézett az ország összes iparhatóságához, a melyben utasítja őket, hogy a vagyonbukott üzlettulajdonosoknak azt az eljárását, mely szerint a régi czéglíratokat alig észrevehető „né”, „utóda” vagy „bizományi raktár” jelzésekkel látják el, szigorúan ellenőrizzék. Ezek az üzlettulajdonosok rendszerint az előbbi czéglírpapírokat, számláit és borítékait is szokták használni. A miniszter ezekben a közönség megtévesztését látja s utasítja az elsőfoku iparhatóságokat, hogy ezen visszaéléseket az 1884. XVII. t.-cz. 157. §-a alapján szigorú büntetéssel torolják meg.

— **Delegátusok afférje.** Bécsből jelentik, hogy Wazilka osztrák képviselő tegnap két megbízottat küldött gróf Esterházy János-

hoz, tegnapelőtt tartott beszédében ő reá vonatkozólag tett megjegyzése miatt. Megbízottai: Wukovics osztrák képviselő és Fournet ezredes voltak. Esterházy gróf megbízottaként pedig Wass Imre gróf és Bolgár Ferencz szerepeltek. Az ügyet békésen intézték el.

— **Az „Erdélyrészi Művészeti Egyesület” elnöksége** tudatja, hogy e hónap 27-ére, szombat d. u. 5 órára hirdetett ülését ugyanazon nap d. u. 6 órakor kezdődőleg tartja meg.

— **Egy munkás szerencsétlensége.** A kolozsvári vízvezeték szászfenesi turbínáján könnyen végzetessé válható szerencsétlenség történt tegnap. Tőkés László munkás ugyanis a gép mellett foglalatostkodván, az egyik fogaskerék jobb kezének mutató ujját az első izig odacsippte és összeroncsolta. A munkásnak volt azonban annyi lélekjelenete, hogy gyorsan elrúttotta kezét és így a gép nem kaphatta oda egész jobb karját. A munkást a mentők kötötték be és szállították be a Karolina országos kórház klinikájára, hol az összeroncsolt ujj-izületet amputálni fogják.

— **A debreczeni egyetem.** A debreczeni egyetem felállításának ügye gyorsan közeleg a megvalósulás felé. A tiszántúli egyházkerület azzal a kérelemmel fordult nemrég a városi tanácshoz, hogy a város által tett 200 ezer koronás alapítvány kamatait utalványozza ki, mert két éven belül fel akarja állítani a bölcsészeti fakultást és pedig teljes tanári létszámmal. A létesítendő fakultás két tanszékének költségeit az egyházkerület, egyet a debreczeni ref. egyház fedezi. A még szükséges két tanszék felállításának költségeit pedig teljesen fedezné a város által megszavazott 200.000 koronás alapítvány évenkénti kamata. A tanács, mert a közgyűlés a megszavazott összeg kiutalását akkorra engedélyezte, ha azt szükséges okok kívánják — miután a bölcsészeti fakultás a szükséges okok közé tartozik és az összeg tulajdonképpen e célra szavaztatott meg — a kérés a közgyűlés elé terjeszti intézkedés végett.

— **A „Cartea de aur” szerzője.** Pacatiannu a „Cartea de aur” (Aranykönyv) című hírhedt lázító könyvnek a szerzője, kit a kolozsvári kir. törvényszék ítél el nemzeti és állami izgatás és lázítás miatt, pár hét múlva elbányítja a szegedi államfogházba. Az „Aranykönyv” szerzője a múlt év szeptemberében vonult be a szegedi államfogházba, s fogsága alatt folyton írt, gyarapította az Aranykönyvet, melyet kiszabadulása után nyolcz kötetben szándékozik kiadni.

— **Gyermekrabló komédiák.** Mindszentről írják, hogy Rácz Sándor és felesége, Mészáros Julianna komédiások legutóbb engedélyt nyertek az ottani főszolgabírói hivataltól, hogy a tiszáninneni járásban járassanak faluról-falura. A vásári komédiás csapat legutóbb Derekegyházaán játszott. A község jegyzőjének feltűnt a komédiásokkal volt fiatal gyerek. A jegyző előtt gyanus volt a dolog, a miért is bekérte magához a játszási engedélyt. Ekkor tűnt ki, hogy Rácz jogtalanul tartja magánál a fiút, a ki Mészáros Imre kiskunhalasi földmivesnek hat éves Pista nevű fia volt. A jegyző azonnal ráparancsolt Ráczra, hogy a fiút engedjék haza szüleihez, de ez revolvért fogott a jegyzőre és lövéssel fenyegette, ha elvonná a gyermeket. A dühöngő vándorembert a csendőrség fékezte meg, a gyermeket pedig elvették tőle.

— **Magyar fiu a francia idegen-légióban.** Mihály Béla magyar fiatal ember, a ki több éve szolgál már az idegen légióban, tavaly nyáron súlyos sebet kapott Tonkinban, egy a kínai rablók ellen vívott csatában. Mihályt a marseillei katonai kórházba szállították akkor, a hol lassankint ki is gyógyult sebéből. Az afrikai Szidi-Bel-Abbesből most a következő levelet küldte Budapestre lakó öccsének:

Januárius óta megint itt vagyok Szidi-Bel-Abbesben. Most készülődünk egy hosszú, veszedelmes utra s a napokban el is indulunk. Egy igen gazdag Jussuf-Ben-Tabor nevű oráni kereskedő ötszáz tevéből álló karavánnal tömredék árut visz Timbuktuha s ennek védelmére megünk vele százan. Három frank napi szoldot és ellátást kapunk, de a kereskedő megígérte, hogyha vállalatunk sikerül, megduplázza szoldunkat. Nagy örömmel szegődünk hozzá,

mert itt csak nyolcz szantim napi zsoldot kapunk. Ilyen hatalmas karavánt még nem látott a Szahara. A tovék az áruval még tegnap este megérkeztek s a kaszányánk mellett telepedtek le. Egész éjjel nem tudtunk tőlük aludni, olyan éktelen bőgést csaptak. Ma és holnap elkészülünk az utazásra. Podgyásznunkat a tevékre rakjuk, mi csak a fegyvert és a töltést viszzük. Velünk jön még ötszáz kiszolgált spáhi altiszt is, a kik szintén kapnak fegyvert. Századunkkal visszzük két Nordenfeldt-féle golyószórót és egy kis Hiram Maxim-féle ágyut is, mintha csak háboruba mennénk. Összesen százötvenen leszünk fegyverben. A karaván kapitányunk állítása szerint, több millió frank értékű árut visz, a miről értesülve vannak a beduinok és a tuarégek. Valószínűleg megtámadnak bennünket, a tanati határon, a hol ez idő szerint éhínség van. Gyöngébb karaván nem mer arra menni, mert kifosztják, mi azonban nem félünk s egyenesen arra haladunk, mert az az út a legrövidebb. Innen Timbaktuig kétezer-egyszáz kilométer hosszú az út s keresztül kell vonulnunk az egész Szaharán. Három hónap alatt odaérünk s ugyanannyi idő kell a visszatérésre.

— **Major tánczmester** márczius hó 1-én egy két hónapra terjedő tánczeziklust nyit. Egyben kéri a t. érdeklődő közönséget, hogy magánházakban és intézetekben a coloneokat addig szervezni kegyeskedjék.

A Bostonról és Cake-Valkból magánórát ad. Egy magánóra 6 korona. A magánórát haton is vehetik, ezeket a társaságokat az érdeklődők hozzák össze.

Jelentkezni vagy értekezni minden időben lehet lakásán. Mátyás király-tér (Főtér) 12. szám, II. emelet, 25 ajtó.

— **Gazdák, ha nagy terméshez akarnak jutni**, Mauthner-féle magvakat vessenek. Idei árjegyzékét, mely 226 oldalra terjed, Mauthner Ödön és kir. udvari magkereskedése Budapesten, Rottenbiller-utca 33, mindenkinek ingyen megküldi. A kitünően tisztított, legnagyobb esiraképességgel bíró fajtázt magvak árai alacsonyak. Különösen felemlítendő az impregnált takarmány-répamagvak és a legnemesebb gabnafélék dus választéka.

— **T. olvasóink** b. figyelmébe ajánljuk a Kleinoscheg-Testvérek cs. és kir. udvari szállítók budafoki pezsgőgyára által forgalomba hozott „Kleinoscheg sec”-et. Ezen pezsgő ama rendkívül gondosságánál fogva, melyet a készítéséhez használt borok válogatására és feldolgozására fordítanak, elsőrendű kiváló minőségű gyártmánynak mondható, mely hivatva van, hogy hazai pezsgóink között vezető szerepe legyen.

TÁVIRATOK.

Királyi kihallgatás.

Bécs, febr. 25. A király ma kihallgatáson fogadta gr. *Pejacsevics* horvát bánt, ki megköszönte a királynak azt az érdeklődést, melyet ő Felsege a bán hosszabb betegsége alatt iránta nyilvánított.

A király ezután *Szemere* Miklós országgyűlési képviselőt, majd csetei *Herzog* Péter bárót is fogadta kihallgatáson.

A svéd király Bécsben.

Bécs, febr. 25. A svéd király ma délután meglátogatta a kapuczinusok sirboltját s koszorukat tett a királyné és *Rudolf* trónörökös koporsójára. A király azután leadta a névjegyet az uralkodóház Bécsben időző tagjainál.

A magyar delegáció.

Bécs, febr. 25. A magyar delegáció gróf *Szapáry* Gyula elnöklésével ma délután folytatta tanácskozásait.

A jegyzőkönyv hitelesítése után áttértek *Ugron* Gábor azon indítványának tárgyalására, hogy a delegáció levéltára Budapestre helyeztessék át, a magyar képviselőház levéltárába.

Müller László osztályfőnök a külügyminiszter nevében kijelenti, hogy az országos bizottság irodája a külügyminisztérium hivatalnokai által vezetettik. A külügyminiszter mindig csak iratok letéteményeseinek tekintette és tekinti magát és önként értetődik, hogy az iratok az országos bizottság rendelkezésére állanak. Mihelyt tehát *Ugron* indítványa értelmében a magyar kormány, vagy az országgyűlés elnöksége a külügyminisztériumhoz fog fordulni, az iratok át fognak adatni.

Miklós Ödön indítványozza, hogy az országgyűlés képviselőháza kerestessék meg az iránt, hogy az iratok átvétele ügyében a külügyminisztériummal érintkezésbe lépjen.

Ugron Gábor hozzájárul *Miklós* Ödön indítványához.

A bizottság az indítvány első részét a második bekezdés kihagyásával elfogadja.

Ezután következett az országos bizottság második költségelőirányzatának tárgyalása.

A tanácskozás foly.

Törvényjavaslat az állami be- ruházásokról.

Budapest, febr. 25. *Hieronymi* Károly kereskedelemügyi miniszter az állami be-
ruházásokról szóló módosított törvényjavaslatot közvetlenül a képviselőházi ülések megkezdése után befogja nyújtani.

A módosított törvényjavaslatban a vasutépítésre és utépítésre előirányzott összeg *jelentékenyen megszorítottatott*.

A vasuti tisztviselők és alkalmazottak fizetésjavítása.

Budapest, febr. 25. Félhivatalos jelentés szerint az államvasuti tisztviselők és a többi vasuti alkalmazottak létkérdéseire vonatkozó munkák befejezésükhöz közlelednek.

A tisztviselők és alkalmazottak *jogos kívánsága legközelebb teljesedni fog*.

Az orosz-japán háboru.

Pétervár, febr. 25. *Alexejev* helytartó a csárhoz intézett hivatalos távirati jelentésében tudatja, hogy a japánok *Port-Arturt* ismételten megtámadták, de az oroszok visszaverték őket. A támadásban számos japáni meghalt. Legtöbben a *tengerbe pusztultak*, midőn az égő hajókról menekültek. *Az oroszokat nem érte veszteség*.

Művészet.

* **Drótos tót.** *Lehár* Ferencz operettjének vidám, bécsi melódiai majdnem üres nézőtér fölött hangzottak el tegnap este. A szereplők nagy sietséggel igyekeztek mihamar a darab végére jutni. *Károlyi* Leonának *Mátraival* ellejtett cake-walkja, *Mátrai* és *Dezséri* mókái voltak a sikerültebb részei az előadásnak.

* **A színház hírei.** *Jócsi* Molnár Ferencz új bohózata szombaton páros számú bérletben a következő szereposztással kerül színre: *Csongrády* — *Szegő*. *Congrádyné* — *Th. Csige* Böske. *Sebő* — *Kassai*. *Özv. Tóthné* — *Gál Janka*. *Mieu* — *Hegedüs Szerafin*. *Dr. Verpeléti* — *Somlai*. *Lajos bácsi* — *Mátrai*. *Jócsi* — *Fehér*, *vári Annus*. *Koller* — *Dezséri*. *Poldi* — *Mészáros*. *Attila* — *Bécezi*. — *Szőke* Sári a budapesti Király Színház fiatal szubrettje holnap az „Aranyvirág” czímű szerepében fog, mint vendég bemutatkozni. — *Fekete* Irén a színház ifju tánczosnője, hosszas betegsége után a holnapi előadásban kezdi meg ismét működését. Az operett 2-ik főtáncosnője, *Szőke* Sári a fő női szerepekben. — *Sherry*. A legközelebbi énekes ujdonságnak, a „Sherry” operettnek zongora próbáit a mai napon befejezik s megkezdik a színpadi próbákat a nagyhirű operettből, melynek bemutatója márczius hó 3-án lesz.

Heti műsor:

Péntek: Aranyvirág (bérlet 139. sz.). Szőke Sári m. v.
Szombat: Jócsi. 1-6-ór (b. 140. sz.).
Vasárnap (d. u.: Katalin).
(este: Jócsi (b. 141. sz.).

CSARNOK.

Egy női utas.

Irta: **Serao Matild.**

Az udvarban a szökőkutak halk esobogását elnyomta a minden pillanatban érkező és távozó kocsik kerekének kattogása. Két óra volt. A grand hotel szalonjában széleslevelű pálmák alatt öblös karosszékben és színes, fonott nád-
székben temérdek utazó vendég nyüzsgött és ama színjáték, a mit ez az emberáradat nyújtott, pillanatról pillanatra változott.

Az egyik asztalnál csendes unalommal vil-
lásreggelizett egy női utas. A tekintete fáradtan elisklott az emberek fölött és minden mozdulata a tapasztalt utazó nyugodtságára és biztosságára vallott. Jóltevő, fontoságos harmonia sugárzott le termetéről és mozdulatairól. Nagyon szép volt, de már nem fiatal. A második ifjúság is, a melynek ragyogása még mámorítóbb, mint az első, már szintén elmúlóban volt róla. Az arez gyöngéd vonásai már fáradtak voltak és e fáradságnak lágy és álmódó volt a külszín. Ajkai megsápadtak és olyanok voltak, mint a hervadásnak induló rózsák; csodaszép, büszke és buskomor szemek árnyékkal volt szegve, a mely ál-
dán dőnő szürkéllett szemhéjai alatt; tömött, gesztenye barna haja, mely lágyan simult halántékaira, őrizte csak meg teljes pompájában ifju szépségét.

A mikor felállott, hogy a lármás étkezőteremből a szalonjába menjen és zsüpontjának susogása kísérté, minden elragadó bájossága érvényre jutott. Ruhája előkelő volt és választékos. Szabása még emelte magas, ha nem is karesu alakjának minden nemes szépségét. Karjának csipkédísze két gyönyörű kis kacsót fűdött, mely valósággal kifáradtnak látszott a rajta levő ékszerek súlya alatt. Az ékszerei sem voltak feltűnőek és bizonyára soknak el is kerülte figyelmét a breloque-ok között fityegő kis aranykulcs.

Leült egy asztal mellé. Kíváncsiság és érdeklődés nélkül nézte a körülötte nyüzsgő, kavargó életet. Fáradtnak látszott és szemében, a mely elragadóan szép volt, ott ragyogott a büszkeség és tétlen buskomorság. Tekintete egy percre meg-megnyugodott egy ifjun, a ki az étkezőteremből utána lopódzott és a ki most hol elsápadt, hol elpirult, a mint a nő tekintete őt érte.

Az ifju ember fiatalságának virágában volt és a még be nem töltött huszonöt esztendő minden varázsa ott ragyogott arcán. Nem ismerte a női utast. Nem tudta, hogy ki, nem tudta honnan jött, hova megy. Nem is kérdőzködött utána. Az ilyen óriási hotelekben, a melyek olyanok, mint megannyi önálló kis város, senkinek sincs neve, senkinek törődik a

másikkal. Azt tudta csak, hogy vagy három-négyszer találkozott és ilyenkor is csak egy-egy futólagos pillantást vetettek egymásra, hol a lépcsőházban, hol a szalonban, hol az oszlopcsarnokban és minden újabb találkozásnál szebbnek és szebbnek látta, szeme pillantása alatt a lelke is megreszkedett és a szíve hevesebben kezdett dobogni. Komor, végzetes szerelmet érzett magában a nő iránt, oly bus szerelmet, a melynek érzése annyira erőt vesz az embereken, hogy elfojtja a szavukat.

Erotikus vágyak nem kápráztatták el az ifjú embert és tisztán látta, hogy az asszony tizenöt, sőt lehet, hogy husz évvel is idősebb nála. Tudta és látta, hogy a nő varázsa csak egy valaha elvakító szépségű nő szépségének maradéka.

A női szépség napnyugta, nemesak hogy már megkezdődött nála, de már szinte el is érte derekát és ez alkony aranyai, melyek arcára és lelkére is rávetődtek, már szemében is meglátszottak. És mégis, az ifjú szempillantásainak szívárványhidján át a nő lábaihoz rakta ifjúságának igaz, vonagló szerelmét. Huszonöt esztendő vére lobot vetett, valahányszor a nő rajta felejtette nagy, szomorú, de büszke szemét. Egész ifjú énjé megremegett, ha a nő esőndes, puha járásával megindult és úgy érezte, boldog lenne, ha a nő, mielőtt eltűnt volna az oszlopsor mögött, még egy pillantást áldoz neki. És a nő, mialatt ritmikus lépésekkel távozott, az ifjú szerelmes pillantásaitól követve, egy pillanatra tévován megállt, majd mielőtt végleg távozott volna, feléje fordította fejét, minden mosoly és minden üdvözlés nélkül.

Okvetlenül megérezte az ifjú titkolt, szavakkal meg nem vallott szerelmét és nem utasította vissza e néma vallomásokat, de az egész dolog a legkisebb változást nem tette rajta. Viselkedése, mozdulatai, hangja mind a régi maradt. A régi női utas volt, a ki már mindenütt járt, a ki mindent látott és a ki semmin sem esodálkozik. Mintha csak virággal megrakodva egy gyalogsétáról tért volna vissza és fátvillal takarná el halvány arcát, szomorú, fáradt szemét; mintha csak éjfélen, zárt kocsiban, de egy mulatságból és ragyogó arcától az apró lábaeskaig beburkolóznék egy béli köpenybe — megőrizte mindvégig választékos modorát és mindvégig egy sokat, nagyon sokat átélt és sokat, nagyon sokat átélvezett, de egyuttal szenvedett nőnek látszott.

Az ifjú talán épen ezért szerette. Képzeteinek prizmáján át olvasott e megoldatlan rejtélyekben, a melyek mosolyokkal és könnyekkel a gyönyörök és fájdalomak titokzatos poémáit írták fel az arcra. Az egykori diadalmas szépségnek még romjai is égő szenvedélyeket ébresztettek az ifjában és a hogy a hervadás és buskomorság nyomait látta esodaszép ismeretlenén: úgy érezte, hogy sirnia kellene, megsiratnia az elmúlást. A szíve elszorult, valahányszor csak arra a titokzatoságra gondolt, a mely e nő lelkét körülveheti, a kinek okvetlenül sokat kellett szenvednie a szerelem és szenvedély, a remény és kétség közötti örökös vergődésben. Kedélyének buskomorsága is nagy viharokkal telt multra vallott, mert e buskomorság emberfölötti öröme és szenvedések teremtményének látszott. Ezért szerette: az árnyék, mely örökké ott bolyongott az arcán, az a halvány ajak, fáradt vonások, az az önkénytelen nemtörődömség, úgy érezte, megvárásolja. Kényseriti, hogy megtudja még ezen a napon, még ebben az órában, hogy mit rejt magában az ő ismeretlen női utasa, a kinek fáradt teste, fáradt lelke, ifjúságának és szépségének haldoklásában is szerelmet és szenvedélyt ébreszt. Igaz, egy szava, egy mosolya sem volt számára, de álmódzó, rejtelmekkel teli szeme egyre rajta nyugodott, sőt távozása közben is visszafordult, mintha ott felejtett volna valamit, igen, mintha várna valamit.

*

Egyszer csak azt látta, hogy utra készül. Nem rövid kirándulásra, de végleges távozásra, messze, ki tudja hová.

Hat óra volt. A hotel élete ismét élénkebb kezdett lenni.

Sétájukról most tértek vissza a vendégek, hogy ruhát váltva, estebédhez üljenek. Mindenfelé csoportokban állottak az emberek. A vas-

uti omnibuszok csomagokkal megrakodva, erős dübörgéssel jöttek-mentek.

A nő könnyű, bőszabású, barna utazó köpenybe volt burkolva és csak kis fehérkeztyűje keze kandikált ki a köpenyből. Arcát sűrű, fehér fátvill takarta. Egy ember, a ki inkább házi udvarmesternek látszott és nem szolgának, feszes testtartással állott előtte és utasítását várta; mellette egy lakáj állott, a ki uti takaróval és sálakkal volt megrakodva. Az uti podgyaszát egy külön kocsiba vitte.

Mielőtt kiesi lábát a kocsii feljáromjára tette volna, az ifjú, a ki már nem tudott uralkodni magán, közelebb ment hozzá és megszólította, mintha régi, bizalmas ismerőse lett volna:

— Elutazik? Miért utazik el?

A női utas fátvillát mögött mintha megnőtt volna az árnyék és az ajka is, mintha elsápadt volna:

— El kell mennem! — felelte halkán, minden esodálkozás, minden harag nélkül, elfátvillázott hangon.

— Ne menjen el. Én szeretem! — mondta a szerelemtől reszkető hangon.

Nem felelt, csak lehajtotta a fejét.

— Hová megy? Szeretem. Maradjon... Hová megy?

Felemelte fejét, erősen ránézett és szemében mondhatatlan fájdalom égett.

— Maradjon. Szeretem... De hová megy hát? — és reszkető nézett a nőre, míg szeméből a kétségbeesés tükröződött vissza.

— Hová megy tehát? Hová?

— A halál elé! — mondta a nő és gyöngéden kezét nyújtotta. Belépett a kocsiba.

... És nesztelen gördüléssel megindult a kocsii.

Közzgazdaság.

× A székely gazdák jelzáloghitel. A székely nép fölsegítése, gazdasági talpraállítása és megerősítése érdekében megtartott értekezleten széles körben az az éhajtás erősödött meg, hogy a székely eladósodott kisemberei öcső jelzáloghitel ment meg. A kisbirtokosok földhitelintézete Marosvásárhelyen legutóbb felállította képviselőt, mely derekasan működik. Tallán miniszter elrendelte, hogy a székelyföldi kirendeltség oly esetekben, midőn a képviselő közvetlenül fordul felvilágosításokért, azokat adja meg s kövessen el a maga részéről és hatáskörében mindent, a mi a gazdasági gondozására bízott nép érdekében szükséges.

× A gazdasági munkáspénztár és a eselédváltozások. Tallán Béla földmívelési miniszter az országos gazdasági munkás- és eselédpénztárt illető hozzájárulási díjak kezelése tárgyában kiadott miniszteri rendelet értelmében fogatosított összeírás lajstromának az időközi eselédváltozásokhoz képest való helyesbitése és kiegészítése végett az idevágó eddigi miniszteri rendelkezést hatályon kívül helyezve, a belügy- és a pénzügyminiszter hozzájárulásával új rendeletet adott ki a törvényhatóságokhoz, a mely a következőleg szól: 1. Ha a munkaadó gazdasági (külső) eselédjeinek személyében az általános adóösszeírással egyidejűleg fogatosított összeírás után változás áll be, köteles a munkaadó az új eseléd szolgálatba lépésének napjától számított 15 napon belül a változásról a községi előjáróságnak (városi adóhivatalnak) szóval, vagy írásban, a eselédkönyv bemutatása mellett jelentést tenni, hogy az új eseléd az általános összeírásba fölvev, melyik eltávozott eseléd helyébe fogadtatott fel. Ez alkalommal köteles továbbá a munkaadó, ha a szolgálatból már kilépett eseléd után a 120 filléres hozzájárulási díjat azon évre még nem fizette volna meg, 120 filléres hozzájárulási díjat a községi előjáróságnál (városi adóhivatalnál) a változás bejelentésekor azonnal befizetni. Ha a munkaadó azon eseléd után, a ki szolgálatából kilépett, már azon évre előbb megfizette a 120 fillér hozzájárulást, az eltávozott eseléd helyébe lépő új eseléd után azon évre újabb 120 filléres hozzájárulási díjat nem kell fizetni. 2. Ha a munkaadó gazdasági eselédjeinek nem személyében, hanem létszámában áll be változás, vagyis ha a munkaadó nem egy a szolgálatból eltávozott eseléd

helyébe fogad fel új eselédet, hanem az azon évre érvényes s az előző év december havának végeig lezárt általános összeírás idejében fennálló eselédlétszámon felül szegődött gazdasági eselédet, köteles a munkaadó az új gazdasági eseléd felfogadását a eselédkönyv bemutatása mellett a szolgálatba lépés napjától számított 15 napon belül a községi előjáróságnál pótdósszeírás és kivetés végett bejelenteni és a bejelentéskor a 120 filléres hozzájárulási díjat azonnal befizetni. 3. Az országos gazdasági munkás- és eselédpénztár csak akkor köteles a gazdasági eselédnek részére a törvényben baleset esetére biztosított segélyeket kiszolgáltatni, illetőleg a munkaadónak e czímen felszámítható költségeit megtéríteni, ha az a eseléd, a kit a baleset ért, az összeírás lajstromba szabályszerűen felvételét és utána a hozzájárulási díj az esedékességkor, vagy utóbb ugyan, de mindenesetre a baleset megtörténte előtt legalább 30 nappal tényleg befizetett. Ennélfogva a községi előjáróság (városi tanács, helyi bizottság) abban az esetben, ha olyan gazdasági eseléddel történik baleset, a ki az összeírásba szabályszerűen föl nem vétetett, vagy felvétetett ugyan, de a ki után az imént meghatározott időpontban hozzájárulási díj be nem fizetett, a baleseti jegyzőkönyvet a pénztár központi igazgatóságához ne is terjeszse föl.

Kiadóhivatala és nyomda telefon száma 944.

Szerkesztőség telefon-száma 36.

NYILT-TÉR.)*

Igen alkalmas utazásoknál.
Rövid használat után nélkülözhetetlen.
Egészségügyi hatóság által megvizsgálva.

(Bizonyítvány kelt Bécsben, 1887. júl. 3-án.)

Surgis
Kalodont

nélkülözhetetlen

FOGTISZTÍTÓ-SZER,

A fogak tisztántartásához csupán szájvizsek nem elégségesek. A foghúson mindig újólag keletkező ártalmas anyagok eltávolítása csak mechanikus tisztítással kapcsolatban egy frissítőn és antiszeptikusan ható fogtisztító-szerrel sikerülhet, minőnek a „Kalodont” már az összes kulturált emberek a legsikeresebb használatra bizonyult.

Ajtai K. Albert

„Magyar Polgár” könyvnyomdája

Kolozsvárt, Deák Ferencz-u. 4. sz.

Névjegyeket,
vigalmi, esküvői meghívókat,
tánczrendeket
stb. nyomtatványokat
a legjutányosabb
árbankészíti.

Telefonszám: 364.

* E rovatban közöltekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Birtokrendezési hirdetmény.

Sz. 1298—1904.
polg.

Hirdetmény.

88 1—1

A szurdukápolnoki tagosítási ügyben közírté teszem, hogy az előmunkálatok bevezetése, nevezetesen a képviselőt rendozése, a m. mérnök megválasztása és a költségelirányzat elkészítésére tárgyalási határidőül 1904. évi márczius hó 29. napjának d. e. 9 óráját Szurdukápolnok községében a községházához tűztem ki. Ezen tárgyalásra összes érdekelteket azon további figyelmeztetéssel idézem megjelenni, hogy egyik vagy másik félnek kimaradása a tárgyalás megtartását akadályozni nem fogja.

Egyidejűleg felhívom a birtokrendező mérnököket, kik ezen ügyben a mérnöki munkálatok teljesítését elvállalni akarják, hogy a szerződési pontozatok előterjesztése mellett, ajánlataikat hozzám, vagy az érdekelt birtokossághoz adják be.

A kir. törvényszéktől.

Dés, 1904. évi februárius hó 20. napján.

BOD,
eljáró bíró.

M. kir. erdőigazgatóság Kolozsvárt.

Sz. 1075—1904.

89 1—1

Pályázati hirdetmény.

Az alólírt m. kir. erdőigazgatóság kerületében megüresedett három III-ad osztályu m. kir. erdőőri és előléptetés esetén egy II-od osztályu erdő-legényi állomásra 600 korona évi fizetéssel, illetve 400 korona évi szegődménybérrel és egyéb állományszerű illetményekkel pályázat nyitattik.

Pályázók felhivatnak, hogy az 1879. évi XXXI. t. cz. 37. §-ában körülírt erdőőri szakvizsga letételét, az állami erdészeti szolgálatba belépni kívánók azonban kívül és erős testalkatukat, különösen jó látó, beszélő és halló képességüket kinstári erdészeti orvos, vármegyei főorvos, avagy honvéd törzsorvos által kiállított bizonyítvánnyal, valamint életkorukról és illetőségükről tanuskodó anyakönyvi kivonattal, továbbá tanulmányaikat, nemkülönben a hivatalos magyar nyelvnek szóban és írásban való birását igazoló okmányokkal felszerelt és sajátkezűleg irt kérvényeiket folyó évi április hó 20-áig ezen m. kir. erdőigazgatósághoz nyujtsák be.

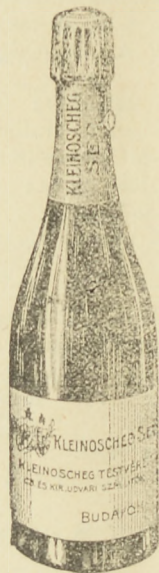
Kolozsvárt, 1904. évi februárius hóban.

M. kir. erdőigazgatóság.

(Utánnomást nem díjazunk.)

Hazai gyártmány!
KLEINOSCHEG SEC

87 1—25

UJDONSÁG!
ELSŐ MINŐSÉGÜ
PEZSGŐ.

Kleinoscheg Testvérek

csász. és kir.
udv. szállítók pezsgő pinczéi
BUDAFOK.

Oh jaj!

Eljen!

Megfojt ez az
átkozott köhögés.
Egger-mellpasztilla
csakhamar meggyógyított.
Köhögés, rekedtség és elnyálkásodás ellen gyors
és biztos hatásuk

Egger mellpasztillái,

az étvágyat nem rontják és kitűnő ízűek.

Doboza 1 kor. és 2 kor. Próbadohoz 50 fillér.

Fő- és szétküldési raktár:

„NÁDOR“ gyógyszertár

Budapest, VI., Váci-körut 17.

Kapható Kolozsvárt: Burger Frigyes drogueria-
tánál, dr. Csetz Dénes, Dávid József gyógytárakban,
gyógyszertár az Egyszarvhoz, Gergely Ferencz utóda
drogeria, Halász Jenő, dr. Hintz György, Székely Miklós,
Sárka Gergely és Tanács József gyógyszertáraikban.
Mező-Örményesen: Magassy László, Tordán: Böhm
Gusztáv gyógytárakban.

1 15—26

Megenni való
szép eredeti, művészi fénykép felvételek.

Nagyon érdekes tárgyuak.

Válogatott 30 lapot küld 3 kor. 40 fill.-ért
(levéljegyekben) Nicola Tarapanoff,
Berlin, 65. Postamt 5.

Képviselőtet vállal

szalámi és hentesárukban

jól bevezetett zsiradékárú-ügynökség
A. SCHANIL, WIEN, XVII., Helbinggasse 6.

KOLOZSVARI

Takarékpénztár és Hitelbank

Részvénytársaság.

Alaptőkéje 1.200.000 korona teljesen befizetve.

Tartaléktőkéje 204.144 korona 89 fillér.

Betétek könyvecskékre, pénztárjegyekre és
folyószámlákra K. 9.011.613/20.

Irodák:

Kolozsvárt, Mátyás király-tér 7.
saját házában.

Betéteket előnyös feltételek mellett fogad
el könyvecskékre, vagy folyószámlára és azokat
felmondás nélkül fizeti vissza.

Rövid, vagy hosszabb lejáratu, közönséges,
vagy törlesztéses kölcsönöket nyujt

ház- és földbirtokra,

10-től 50 évig terjedő időtartamra a legelőnyö-
sebb kamat és tőketörlesztési hányad mellett s
azokat készpénzben fizeti ki, minden
jutalék levonás nélkül.

Régibb és magasabb kamatu jelzálog-kölcsö-
nöket igen előnyös feltételek mellett konver-
tál, s mindennemű ilyen ügyletet a leggyorsab-
ban bonyolít le.

Leszámitól magán-, vagy üzleti váltó-
kat a legmérsékeltőbb kamatláb alkalmazása
mellett.

Vásárol és elad, valamint előlegeket
nyujt zálogkölcsön, vagy folyószámla
alakjában értékpapirokra és ilyenek véte-
lét, vagy eladását legelőnyösebben közvetíti.

Bevált értékpapír-szelvényeket
és sorolt értékeket.

Pénzelőlegeket nyujt a Máv. kolozs-
vári állomásának közvetlen szomszédságában fekvő
s szakszerűen kezelt közraktáraiba betárolt
gazdasági terményekre, igen előnyös fel-
tétel mellett.

10 21—*

Kölcsön-zsákokat nagy mennyiségben
és mérsékelt használati díj mellett bocsát a gaz-
da-közönség rendelkezésére.

Kézi zálogosztályában (Király-utca
3. sz. a.) pénzelőlegeket ad arany- és ezüst-
tárgyakra, valamint bármilyen ingósá-
gokra a törvény által megszabott kamat mellett.

Hirdetések

e lap kiadóhiva-
talában jutányos
árban felvállaltatnak.

Joánovics Testvérek
fényképészek

Telefon 150.

(ezelőtt Kató J.)

Telefon 150.

Kolozsvárt, Mátyás király-tér 32.

Speciálisták gyermekfelvételekben.

Elsőrendű műterem, készít: platin és fényes képeken kívül
nagyításokat, aquarelleket és olajfestményeket meglevő kis képek után.

Öltözők a n. é. közönség rendelkezésére állanak.

6 18—20

A téli hónapokban a műterem minden helyisége fűtve van.